

ΦΩΤΗΣ ΦΩΤΙΟΥ

Η οικογένεια Λιασή είναι μια ιστορία με διδάγματα τα οποία πρέπει να πάρουμε όλοι

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Στην Αντιγόνη Σολομωνίδου-Δρουσιώτου
antigoni.drousioutou@phileleftheros.com

Φέτος είχαμε 5 νέα παιδιά στο νηπιαγωγείο, 42 μαθητές και 4 τελειόφοιτους που θα φοιτήσουν στο Πανεπιστήμιο Κύπρου

Ενα ημερολόγιο εγκλωβισμένης ζωής από την Τούλα Λιασή που κυκλοφορεί την ερχόμενη Κυριακή με τον «Φιλελεύθερο», για να θυμίσει στη νέα γενιά τι σημαίνει εγκλωβισμένος σε αντίξοες συνθήκες. Ο Επίτροπος Προεδρίας για Ανθρωπιστικά Θέματα και Αποδήμιων, Φώτης Φωτίου, τονίζει πως η οικογένεια του Σάββα Λιασή είναι μια ιστορία με διδάγματα, τα οποία πρέπει όλοι να πάρουμε. Στέκεται στην ανησυχία για τα φτωχά αποτελέσματα της Διερευνητικής Επιτροπής Αγνοουμένων, για την αδιαλλαξία της Τουρκίας και για το σχέδιο δράσης που έχει καταρτίσει ο Υπουργός Εξωτερικών σε συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους, γιατί όπως τονίζει ο χρόνος είναι ο μεγαλύτερος εχθρός στην προσπάθεια επίλυσης του ανθρωπιστικού αυτού προβλήματος.

Καλούμε όλους όσοι γνωρίζουν πληροφορίες για αγνοουμένους να τις δώσουν

-Ποιο συναίσθημα κυριάρχησε διαβάζοντας το ημερολόγιο της Τούλας Λιασή από την Αγία Τριάδα της Καρπασίας όπου καταγράφει τη ζωή της ως εγκλωβισμένη μέχρι το 1957, και το οποίο θα κυκλοφορήσει την ερχόμενη Κυριακή με τον «Φιλελεύθερο»;
-Συγχαιρώ την Τούλα, την κόρη του Σάββα Λιασή, αλλά και την εφημερίδα «Φιλελεύθερος» για την πρωτοβουλία έκδοσης του ημερολογίου της. Θέλουμε μέσα από αυτήν την έκδοση να θυμίσουμε στη νέα γενιά τι είναι εγκλωβισμένος, τι σημαίνει να είσαι εκεί τόσα χρόνια και σε αντίξοες συνθήκες. Ο Σάββας Λιασής για μένα είναι μια ιστορία με διδάγματα, τα οποία πρέπει όλοι να πάρουμε. Με τους αγώνες του υπέρ των εγκλωβισμένων και τη μεγάλη και βαθιά αγάπη του για την Καρπασία ολόκληρη, ανασείχθηκε σε πραγματικό σύμβολο της.

Οι αγνοούμενοι είναι η πιο απαράδεκτη πτυχή της εισβολής

και των συγγενών τους αποτελεί την πιο τραγική και απαράδεκτη πτυχή της τουρκικής εισβολής. Μόνο ο συγγενής μπορεί να νιώσει αυτό τον περσάστακο πόνο και σήμερα, 45 χρόνια μετά, οι περισσότεροι γονείς αγνοουμένων έφυγαν από τη ζωή χωρίς να έχουν προλάβει τη διακρίβωση της τύχης των αγαπημένων τους προσώπων. Τα πρώτα χρόνια όταν χάθηκαν τα παιδιά τους πίστευαν ότι θα ερχόντουσαν πίσω ζωντανά. Σήμερα, λόγω της απάνθρωπης στάσης της Τουρκίας, δεν προχωρά αυτό το θέμα, έχουμε ακόμη γύρω στους 850 αγνοούμενους και αυτούς που εντοπίζουμε μπορεί να παραδίδουμε για ταφή στους συγγενείς μικρά κοκαλάκια. Πριν δυο μήνες είχαμε την τόσο θλιβερή εμπειρία να ταυτοποιήσουμε ένα δόντι, αλλά να μην υπάρχουν άλλα οστά για να δοθούν στην οικογένεια για να τελέσει κηδεία. Είναι πολλές οι περιπτώσεις που ανρύνονται οι συγγενείς να τα παραλάβουν γιατί νιώθουν ότι αυτό αποτελεί προσβολή για την ίδια τη μνήμη των παιδιών τους. Γι' αυτό κι εμείς ως Κυπριακή Δημοκρατία ποτέ δεν δεχόμαστε ότι η παράδοση μεμονωμένων οστών αποτελεί πλήρη διεκρίνιση της τύχης του αγνοούμενου.

«Η Τουρκία δεν συνεργάζεται και δεν δίνει πρόσβαση στα αρχεία της. Γι' αυτό δεν υπάρχει ουσιαστική πρόοδος.»

Τα τελευταία χρόνια μετά από εκκλήσεις του ίδιου του Προέδρου της Δημοκρατίας και του Τουρκοκύπριου ηγέτη, κάποιοι μάρτυρες μίλησαν και μιλούν. Εγώ δέχομαι στο γραφείο μου τέτοιους μάρτυρες Τουρκοκύπριους και Ελληνοκύπριους που είδαν, έζησαν καταστάσεις. Δυστυχώς και για αυτούς ολοκληρώνεται ο κύκλος ζωής. Κάποιοι θέλουν να μιλήσουν, γιατί δεν τους επιτρέπει η συνείδησή τους να φύγουν από τη ζωή χωρίς να πουν κάποια πράγματα. Αλλά 45 χρόνια μετά, πολλές από αυτές τις πληροφορίες δεν είναι αξιόπιστες, διότι η μνήμη φθάνει και έχει αναδιοργανωθεί το περιβάλλον με την τεράστια ανάπτυξη των κατεχομένων. Θέλω όμως να διευκρινίσω και να τονίσω ότι η αποκεντρική επικέντρωση σε πληροφοριοδότες που είδαν ή άκουσαν για γεγονότα δεν μπορεί να επιλύσει το πρόβλημα των μαζικών τάφων στα κατεχόμενα που δημιουργήσε ο τουρκικός στρατός. Ας μην ξεχνούμε ότι τόσο κατά την πρώτη όσο και κατά τη δεύτερη εισβολή η πλειοψηφία των Τουρκοκυπρίων δεν βρισκόταν στις κατεχόμενες περιοχές και ως εκ τούτου, η βοήθεια που μπορούν να προσφέρουν, στο στάδιο αυτό, είναι περιορισμένη. Είναι για τον λόγο αυτό που η συνεργασία της Τουρκίας στο μείζον θέμα της υπόδειξης χώρων ταφής είναι καθοριστική. Ανεξάρτητα όμως, καλούμε όλους όσοι γνωρίζουν πληροφορίες να τις δώσουν και όπως είπε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας ποτέ δεν θα γνωστοποιηθούν τα

ονομάτά τους. Με τον έντονο τρόπο που αναζητούμε Ελληνοκύπριους αγνοούμενους, το ίδιο κάνουμε και για τους Τουρκοκύπριους, διότι ο πόνος της μάνας είναι ο ίδιος.

-Τα αποτελέσματα όμως μιλούν.
-Δυστυχώς είναι πολύ φτωχά.

-Ποιο το μέλλον της ΔΕΑ με αυτές τις συνθήκες;
-Όλους μας ανησυχούν τα φτωχά αποτελέσματα. Γι' αυτό η Κυβέρνηση έχει καταρτίσει ένα σχέδιο δράσης, γιατί ο χρόνος είναι ο μεγαλύτερος εχθρός στο θέμα των αγνοουμένων. Πρώτο θα εντατικοποιήσουμε περαιτέρω τις πολιτικές και διπλωματικές μας ενέργειες στο εξωτερικό, σε ισχυρά κέντρα λήψης απόφασης όπως είναι οι ΗΠΑ. Ξέρετε ότι ακόμα υπάρχουν Αμερικανοί υπήκοοι στον κατάλογο των αγνοουμένων. Πριν ένα μήνα στο συνέδριο της ΠΣΕΚΑ σχοληθήκαμε όλοι με αυτό το θέμα και θα αναληφθεί μια νέα πρωτοβουλία. Η Ευρωπαϊκή Ένωση, ως ο κύριος χρηματοδότης του προγράμματος της ΔΕΑ, οφείλει να πιέσει και ζητήσει εξηγήσεις για τα φτωχά αποτελέσματα. Τα Ηνωμένα Έθνη που έχουν το τρίτο μέρος στη ΔΕΑ πρέπει να ασκήσουν πιέσεις. Δεν μπορεί και δεν πρέπει να συνεχιστεί άλλο αυτή η απαράδεκτη και απάνθρωπη κατάσταση που προκαλεί τόσο πόνο και δυστυχία στις οικογένειες που αναμένουν να μάθουν για τα αγαπημένα τους πρόσωπα.

Εκλογικό το Παγκόσμιο Συνέδριο Κυπρίων Διασποράς

-Τι να αναμένουμε από το Παγκόσμιο Συνέδριο Κυπρίων Διασποράς που θα γίνει 27-30 Αυγούστου στη Λευκωσία;
-Τα τελευταία χρόνια αναβαθμίσαμε το Συνέδριο αυτό, γιατί δεν θέλουμε να είναι απλά μια επίσκεψη των αντιπροσωπειών μας στην Κύπρο, θέλουμε να είναι ουσιαστικό και παραγωγικό, γι' αυτό έχουμε εισαγάγει νέα θέματα συζήτησης, όχι μόνο το Κυπριακό για το οποίο ενημερώνονται σε τακτά χρονικά διαστήματα. Έχουμε θέσει τα θέματα της νέας γενιάς της Διασποράς μας στις προτεραιότητές μας. Έχουμε και υλοποιούμε προγράμματα για εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, της ιστορίας και του πολιτισμού μας.

-Αυτά γίνονται στους χώρους διαμονής;
-Ναι αλλά και από την Κύπρο. Έχουμε αυτή την στιγμή στην Κύπρο 100 νέους από όλες τις χώρες που υπάρχουν οργανωμένα σύνολα. Για τρεις εβδομάδες θα κάνουν ταχύρρυθμα μαθήματα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας, της ιστορίας, θα δουν αρχαιολογικούς χώρους, θα γνωρίσουν τα ήθη και έθιμά μας. Η νέα γενιά είναι το μέλλον της διασποράς μας, πρέπει να τους ενθαρρύνουμε να εμπλακούν στα πολιτιστικά δρώμενα των χωρών τους και στα παροικιακά. Εδώ στην Κύπρο θα έχουν την ευκαιρία να κάνουν συζητήσεις με διάφορους φορείς.

-Η δεύτερη, τρίτη, τέταρτη γενιά ενδιαφέρονται;
-Βεβαίως, έχουμε οργανωμένη νεολαία, τη ΝΕΠΟ-ΜΑΚ σε όλες τις χώρες και αριθμεί χιλιάδες άτομα. Σε αυτό βοηθά η Εκκλησία και τα εκεί σχολεία μας. Ο πρόεδρος της Ομοσπονδίας μας στο Ηνωμένο Βασίλειο, Χρήστος Καραολής, για παράδειγμα, είναι παιδί τρίτης γενιάς. Εμείς θέλουμε σιγά-σιγά αυτή η γενιά να αναλάβει το ηνδάλιο μαζί με την εμπειρία των παλαιότερων.

-Τι άλλο μπορεί να προσφέρουν οι απόδημοι εκτός από το Κυπριακό;
-Διαχρονική, πολύτιμη και καθοριστικής σημασίας

είναι η προσφορά της οργανωμένης Διασποράς μας προς τους αγώνες του Κυπριακού Ελληνισμού. Αξιοποιούμε επίσης πετυχημένους επιχειρηματίες, ανθρώπους των γραμμών και τεχνών, ακαδημαϊκούς, γιατρούς για την πρόωση της Κύπρου μας στο εξωτερικό. Αυτοί είναι οι καλύτεροι πρεσβευτές της Κύπρου μας.

-Πού θα εσπαστεί το φετινό συνέδριο;
-Όπως κάθε χρόνο, στις τελευταίες εξελέξεις για το Κυπριακό αλλά και τις προκλητικές ενέργειες της Τουρκίας στην ΑΟΖ μας. Επίσης, θα συζητηθούν τα θέματα της ισαμοποίησης των κατεχομένων και το θέμα των αγνοουμένων.

-Τι γίνεται με τον θεσμό των τριμερών συνεργασιών;
-Τα τελευταία τρία χρόνια ενισχύσαμε τον θεσμό των τριμερών συνεργασιών Ισραήλ - Ελλάδα - Κύπρος, Αιγύπτου - Ελλάδα - Κύπρος, Αρμενία - Ελλάδα - Κύπρος, Λίβανος - Ελλάδα - Κύπρος, Ιορδανία - Ελλάδα - Κύπρος και έχουμε εντάξει τις τριμερείς συνεργασίες για τη διασπορά κάτω από τις τριμερείς συνεργασίες των Προέδρων των τριών χωρών. Σε κάθε συνάντησή τους είναι στην ατζέντα και τα θέματα της διασποράς. Τέτοιες συνεργασίες βοηθούν στην πρόωση των συμφερόντων της χώρας μας σε ισχυρά κέντρα λήψης αποφάσεων στο εξωτερικό.

Οι ευθύνες της Τουρκίας δεν εξαντλούνται στην εισφορά στη ΔΕΑ

-Λεηκτικά μπορεί να ακούμε πολλά, πρακτικά δεν βλέπουμε αποτέλεσμα.
-Ναι, διότι δεν υπάρχει η απαιτούμενη και αναμενόμενη συνεργασία από πλευράς της κατοχικής δύναμης. Οι ευθύνες και υποχρεώσεις της Τουρκίας απέναντι στις οικογένειες των αγνοουμένων δεν εξοφλούνται με τις 100.000 δολάρια εισφορά της στη ΔΕΑ. Πρέπει η διεθνής κοινότητα να ασκήσει περαιτέρω πιέσεις με την ευχή ότι η Τουρκία θα δώσει πληροφορίες. Το δεύτερο σκέλος του σχεδίου δράσης είναι το ότι έχουμε ενισχύσει και ενδυναμώσει σε συνεργασία με πολλές Υπηρεσίες και το Γραφείο του εκπροσώπου μας στη ΔΕΑ το θέμα της έρευνας και αξιολόγησης αρχείων και πληροφοριών. Μπορεί να εντοπιστούν περαιτέρω πληροφορίες σε συνεντεύξεις Τούρκων στρατηγών, σε βιβλία που έγραψαν. Με όλα αυτά σχολείται μια μεγάλη ομάδα ατόμων με καθημερινή βάση. Όπως και στο θέμα του σχεδίου δράσης θέλω να διευκρινίσω ότι οι προσπάθειές μας είναι συμπληρωματικές και βοηθητικές, ενόψει της τραγικής κατάστασης που επικρατεί. Με κανένα τρόπο οι δικές μας προσπάθειες δεν μπορούν και δεν πρέπει να εκληφθούν ότι αποτελούν υποκατάστατο των ευθυνών και υποχρεώσεων της κατοχικής δύναμης ή ακόμα και άλλων και ότι θα οδηγήσουν στην επίλυση της τραγωδίας των αγνοουμένων. Θέλω να είμαι ειλικρινής με τους συγγενείς.

-Σε σχέση με τους πεσόντες δεν υπάρχει δικονομικός μηχανισμός εδώ και τόσα χρόνια που λειτουργεί η ΔΕΑ για να μπορεί να διεκδικεί ανασκαφές στα κατεχόμενα προς εντοπισμό και ταυτοποίησή τους. Τι προτίθεστε να κάνετε;
-Ο τρίτος πυλώνας του σχεδίου δράσης είναι οι πεσόντες που τάφηκαν σε γνωστούς και άγνωστους χώρους στις κατεχόμενες περιοχές. Υπάρχουν ακόμα γύρω στις 450 υποθέσεις πεσόντων της τουρκικής εισβολής. Τα θέλουμε κάποιων από αυτούς εντοπίζονται σε κοινούς τάφους με λείψανα αγνοουμένων μας, στα πλαίσια του προγράμματος της ΔΕΑ. Υπάρχει ένας μεγάλος αριθμός οικογενειών που απευθύνονται κοντά μας ζητώντας τον εντοπισμό των λειψάνων των συγγενών τους ώστε να μπορέσουν να πραγματοποιήσουν, μετά από τόσες δεκαετίες, μια αξιοπρεπή ταφή σύμφωνα με τη θρησκεία και τις παραδόσεις μας. Είναι ανθρωπινό δικαίωμα που κανείς δεν μπορεί να αρνηθεί. Για αντιμετώπιση και επίλυση κι αυτού του ανθρωπιστικού προβλήματος έχει ετοιμαστεί πρόταση προς το Υπουργικό Συμβούλιο, η οποία θα συζητηθεί τις επόμενες εβδομάδες. Η πρόταση περιέχει αριθμωμένη εισηγήσεων για ενέργειες και πρωτοβουλίες σε διάφορα επίπεδα.

-Δημιουργία δικονομικού μηχανισμού;
-Θα δούμε. Αυτό που υπερέχει είναι η έρευνα και καταγραφή των χώρων που είναι θαμμένοι.

Υπάρχουν ακόμα γύρω στις 450 υποθέσεις πεσόντων της τουρκικής εισβολής

Οι τριμερείς συνεργασίες βοηθούν στην πρόωση των συμφερόντων της χώρας μας σε ισχυρά κέντρα λήψης αποφάσεων στο εξωτερικό